

SRBIJA GNJEVNA ZBOG OPTUZNICA

Author: IWPR
ICTY

Cini se da je rezolutan pristup srpske vlade posljedica namjere da se na kratak rok pridobije biracko tijelo, a ekstradicija prepusti drugima

Srpska vlada reagirala je odlucno i gnjevno na zahtjev Haga da izruci cetvoricu generala koji su optuzeni za ratne zlocine pocinjene na Kosovu.

Beogradski analitici tvrde da vlada brani optuzene zbog toga sto ocekuje da ce nakon parlamentarne rasprave o povjerenju – koja je u toku – biti raspisani izbori. Samim tim bi i problem slanja cetvorice u Hag bio prepusten novoj vladi.

Analitici upozoravaju da ce, usprkos tome sto se aktualno rukovodstvo pokusava dodvoriti biracima, napetost oko izrucenja najvjerojatnije izazvati porast rejtinga nacionalistickih stranaka.

Bivsi nacelnik generalstaba Nebojsa Pavkovic, bivsi zapovjednik Pristinskog korpusa Vladimir Lazarevic, sadasnji zamjenik ministra unutrasnjih poslova i nacelnik Resora javne sigurnosti Sreten Lukic, kao i njegov prethodnik Vlastimir Djordjevic, optuzeni su za ratne zlocine pocinjene na Kosovu tokom 1998. i 1999.

Nove haske optuznice objelodanjene su 20. listopada/oktobra. Iako su pojedini drzavni duznosnici za njih saznali nekoliko tjedana ranije, Beograd je bio sokiran njihovim objavljivanjem.

Srpski ministar unutrasnjih poslova Dusan Mihajlovic bijesno je tim povodom izjavio da ce, ukoliko generali budu izruceni, zemlja ostati “i bez vojske i bez policije”. Dodao je i da je nakon 2000. Lukic “dao veliki doprinos reformama u policiji”.

Cetiri dana nakon objavljivanja optuznica, nekoliko tisuca policajaca sudjelovalo je na mitingu podrške Lukicu, organiziranom u centru Beograda. Policajci su za IWPR izjavili da su se na tom skupu pojavili jer im je tako naredjeno.

Premijer Zoran Zivkovic je podrzao miting, a jedini znacajni politicar koji se na njemu pojavio bio je predsjednik Skupstine Vojvodine Nenad Canak, koji inace podrzava Haski tribunal. Slicno javno okupljanje odrzano je i na jugu Srbije, sljedecg dana, u znak podrške generalu Lazarevicu.

U medjuvremenu, nekada vladajuca Socijalisticka partija Srbije (SPS) osnovala je udruzenje “Branioci istine”, najavljujuci niz protestnih skupova koji bi trebalo da budu odrzani sirom Srbije.

Premijer je izjavio kako ocekuje da ce Tribunal ova cetiri slucaja prepustiti srpskom sudstvu, jer se radi o ljudima koji su u kosovskom ratu “branili zemlju”. Ministar pravde Vladan Batic takodjer se zalozio za to da se sudjenja odrze u Beogradu, jer je Tribunal ionako prezauzet. “Smatram da ce ovi slucajevi biti prepusteni Beogradu”, izjavio je on.

Optuznica je srpskoj vladi prvo bila urucena pocetkom listopada/oktobra. Iako je bila zapevacena, s njenim su sadrzajem bili upoznati drzavni funkcionari, kako bi se pospjesila akcija hapsenja optuzenih. Ali buduci

da se pokazalo da tih hapsenja neće biti, dokument je već istog mjeseca otkriven.

Vijest o optužnicama je, gledano iz kuta vlasti, stigla u najgorem mogućem trenutku. Naime, u Srbiji je upravo u toku rasprava o povjerenju vladi, u kojoj se opozicija zalaze za raspisivanje prijevremenih parlamentarnih izbora. Također, ubrzo – 16. studenog/novembra – slijede i predsjednički izbori.

Neki promatrači tvrde da je ostra reakcija vlade zapravo posljedica njenog nastojanja da uoči očekivanih izbora prikupi političke bodove, te da odgovornost za obavljanje neprijatnog ali neizbježnog posla izručivanja generala Tribunalu prepusti nekom drugom.

“Srpska vlada očito planira taj vrući krompir – ekstradiciju – prepustiti drugima, odnosno novom kabinetu koji će biti formiran nakon izbora”, tvrdi politički analitičar Ognjen Pribicević.

Međutim, advokat Slobodan Beljanski smatra da vladino pribjegavanje retorici koja podsjeća na onu iz Miloševićevog vremena predstavlja u stvari vrlo rizičnu strategiju, koja bi u krajnjoj liniji mogla dovesti do porasta podrške nacionalistima. On je izjavio da takav pristup predstavlja “vjetar u leđa” za socijaliste i Srpsku radikalnu stranku (SRS). “Anti-zapadnjački istupi članova vlade nikada ne mogu biti toliko uvjerljivi kao istupi socijalista i radikala”, rekao je on.

Beljanski misli da je vlada, time što zemlju nije pripremila za izručenje optuženika Međunarodnom tribunalu, izgubila na vremenu. “Vlada je potrosila tri godine, tokom kojih je propustila pripremiti javnost za suradnju s Hagom.”

Prema riječima advokata Dragoljuba Todorovića, ona osim toga, nije dovoljno toga učinila ni na stvaranju prave atmosfere za sudjenja za ratne zločine pred domaćim sudovima: “Čak je propustena i prilika, koja se pojavila nakon ubojstva [premijera Zorana] Djindjića, da se kod onih koji su još uvijek zatrovani Miloševićom propagandom, izmijeni odnos prema zločinu”.

Natasa Kandić je, kao jedna od najistaknutijih boraca za ljudska prava u Srbiji, izjavila kako bi želela da se ljudi suoče s razlozima zbog kojih su optužnice podignute – tj. zločinima koji su se odigrali na Kosovu.

“Kako to da nitko ne postavlja pitanje je li general Lazarević odgovoran za Djakovicu, za selo Meja i ostala mjesta gdje su činjeni zločini?” zapitala je Kandićeva, koja je inače direktorica Fonda za humanitarno pravo (FHP) iz Beograda. “Generale brane, a da pri tom nitko i ne spominje zbog čega su optuženi.”

“Kakva je to država koja je zainteresirana da se optuženima pruži zaštita od vladavine prava? Njena je obaveza da kaznjava počinioce zločina, umjesto da ih brani.”

Kandićeva je također izjavila i da međunarodna zajednica ipak mora učiniti i nešto više osim što će i dalje vršiti pritisak na Srbiju. Tek će kroz određeno vrijeme Srbija postati spremna suočiti se s vlastitom prošlosti.

Ostali promatrači na citav ovaj problem gledaju s nešto više optimizma. “Stvari će se slegnuti, pa će i uvjerenje da država mora ispuniti međunarodne obaveze prevladati”, rekao je analitičar Budimir Babović.

Milanka Saponja-Hadžić je stalna suradnica IWPR-a iz Beograda.

Focus: Medunarodni krivicni sud za bivsu Jugoslaviju

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/srbija-gnjevna-zbog-optuznica>